



## Durven excelleren

**Met het Nationaal Groeifonds is er (eindelijk) weer een grote subsidiepot beschikbaar voor kennisontwikkeling, innovatie en infrastructuur. Dit biedt grote kansen voor groene waterstof en chemie, maar een goed doordachte aanpak met aandacht voor leiderschap en focus is cruciaal.**

Donderdag 15 oktober gingen drie panelleden, onder leiding van Frans Nauta, de founder van Climate Launchpad, en ruim 50 deelnemers met elkaar in gesprek tijdens het online event Industrie in Gesprek, dat ISPT organiseerde. Dit keer stond het Nationaal Groeifonds centraal. Tijdens Prinsjesdag afgelopen september werd dit fonds, ook wel het Wopke-Wiebesfonds genoemd, gelanceerd. De komende vijf jaar is er 20 miljard euro beschikbaar. Een onafhankelijke commissie gaat de voorstellen beoordelen en het belangrijkste criterium is dat de ingediende projecten moeten bijdragen aan het verdienvermogen van Nederland. Wie pakt de bal op? En hoe gaan we dit tot een succes maken?

### ICES-KIS

Het Nationaal Groeifonds brengt herinneringen omhoog aan ICES-KIS, zegt Nauta. 'Dat geld kwam uit de aardgasbaten en ging in de jaren negentig vooral naar infrastructuurprojecten zoals de Betuwelijn, de uitbreiding van Schiphol en de Tweede Maasvlakte. Later kwam daar de kenniscomponent, KIS, bij.' Gertjan Lankhorst is voorzitter van VEMW, was toentertijd directeur-generaal Energie bij het Ministerie van Economische Zaken en daarna CEO van GasTerra. Hij vertelt over de evaluatie van ICES-KIS. 'De uitgaven raakten verwaterd met andere begrotingsuitgaven en er was sprake van versnippering; er werden weinig concrete resultaten gehaald omdat de doelstellingen niet helder waren geoperationaliseerd. Wel zijn er goede netwerken uit voortgekomen en hebben sommige projecten een goed rendement behaald.' Ook kwamen er succesfactoren naar voren, aldus Lankhorst: leiderschap, focus en samenhang. 'Die samenhang is er in het nieuwe fonds wel, maar je moet juist leiderschap en focus centraal stellen om het een succes te maken.'

### Groene waterstof en chemie

Er zijn al zes projecten ingediend, vertelt Nauta, bijvoorbeeld over kunstmatige intelligentie en quantumtechnologie. Paulien Herder, hoogleraar Energy Systems Engineering aan de TU Delft is betrokken bij een voorstel over groene waterstof en groene chemie. Herder: 'We hebben met de drie topsectoren Energie, HTSM en Chemie en een groot aantal schrijvers uit industrie, overheid en kennisinstellingen een voorstel geschreven. We vragen 750 miljoen euro, waarvan 500 miljoen bedoeld is om apparaten zoals elektrolyzers voor waterstof te ontwikkelen. We willen de bestaande industrie ombouwen en nieuwe industrie opbouwen.'

Lankhorst: 'Ik vind het een mooi programma, en ik vind het extreem belangrijk dat we partijen blijvend met elkaar kunnen verbinden. Wetenschappelijke en industriële activiteiten moeten voortdurend met elkaar in interactie staan.' Volgens Herder kan een 'sandpit-procedure' helpen, waarbij de partijen na een intensief overleg, bijvoorbeeld een week in een landhuis, samen de koers bepalen.

### Matching

Een belangrijk criterium in het Groeifonds is de zogeheten 'matching'; de bijdrage van de overheid moet met een even grote bijdrage uit private fondsen en de eerste geldstroom van universiteiten worden geëvenaard. Tjeerd Jongsma, directeur van ISPT, maakt zich zorgen over de private bijdrage. 'Door de economische krimp en de lage olieprijs vermoed ik dat het enorm onrendabel wordt voor bedrijven om dit geld te matchen.' Lankhorst is positiever. 'De industrie moet ook veel doen om aan de eisen van het Klimaatakkoord te voldoen; in 2030 moet de CO2 met 50% zijn gereduceerd en in 2050 moeten we CO2-neutraal zijn. Daar kom je niet zonder investeringen. Op de korte termijn is die matching misschien moeizaam, maar op lange termijn moet er nu eenmaal wat gebeuren.' Daar is Jongsma het overigens helemaal mee eens. Jongsma ziet ook veel kansen voor ISPT om een rol op te pakken in de consortiumvorming. 'Waterstof komt nu eenmaal onze kant op, dat is evident en geeft grote economische kansen. Nu zijn alle waterstofinitiatieven erg versnipperd, dus meer regie is zeker nodig.' Overigens zou de



Nederlandse industrie ook consortia kunnen vormen en plannen bij het fonds kunnen indienen op andere thema's, suggereren de deelnemers, zoals elektrisch kraken, het chemisch recyclen van plastics en 'circular carbon', om koolstof in de keten te behouden.

De omvang van het waterstofvoorstel is 'on-Nederlands groot', concludeert Nauta. Jongasma: 'Die omvang maakt dat het op de politieke agenda staat, dat is een positieve ontwikkeling. Ik zie nu ook dat Nederland de bal durft op te pakken en durft te excelleren. Daar hebben we de goede uitgangspunten voor.'

### Over deze serie

Tijdens het online event 'Industrie in Gesprek' gaat het Institute for Sustainable Process Technology (ISPT) met partners uit de industrie in discussie over actuele thema's zoals innovatie, AI en infrastructuur. Houd onze website in de gaten voor de volgende edities.